

ประวัติมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

โรงเรียนฝึกหัดครู ที่หลังวังฯ คือ การตั้งต้นชีวิต วิทยาลัย (ครูพระนครศรีอยุธยา) ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ . ศ . 2411-2453) ได้มีการปฏิรูปการศึกษาขึ้น การจัดการศึกษามันนี้ แตกต่างไปจากเดิมเป็นการศึกษาในระบบโรงเรียนตามแบบตะวันตก มีโรงเรียน ครู หลักสูตร แบบเรียน อันเป็น รากฐานของการศึกษามันใหม่ของประเทศมาจนถึงปัจจุบัน

ในปี พ . ศ . 2430 ได้ก่อตั้งกรมศึกษาธิการ โรงเรียนที่มีอยู่ สมัยนั้นก็ขึ้นกับกรมศึกษาธิการทั้งสิ้น และอีก 2 ปีต่อมา คือ พ . ศ . 2432 ได้ตั้งกระทรวงธรรมการขึ้นเพื่อรับผิดชอบใน การจัด การศึกษาโดยตรง การฝึกหัดครูของไทยเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ . ศ . 2435 ซึ่งขณะนั้นการจัดการฝึกหัดครูเป็นหน้าที่ของกรมศึกษาธิการ โรงเรียนฝึกหัดครูแห่งแรกตั้งขึ้นที่บริเวณโรงเรียนเด็ก สะพานดำ พระนคร เรียกว่า “ โรงเรียน ฝึกหัดอาจารย์ ” สอนระดับประโยคประถม กำหนดเวลาเรียน 2 ปี ในปีแรกมีนักเรียนเพียง 3 คน ปีต่อมานักเรียนเพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ จึงย้ายมาอยู่ที่ตึกแมนนฤมิตร วัดเทพศิริน ทราวาส เมื่อปี พ . ศ . 2445 เรียกว่า “ โรงเรียนฝึกหัดอาจารย์เทพศิรินทร์ ” ปี พ . ศ . 2446 ได้ขยายหลักสูตรให้สูงขึ้นถึงชั้นฝึกหัดครูมัธยม

ในปี พ . ศ . 2446 กระทรวงธรรมการ ได้ตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูขึ้นอีก แห่งหนึ่งที่บ้านสมเด็จพระเจ้าพระยา เรียกว่า “ โรงเรียนฝึกหัดครู ฝั่งตะวันตก ” สอนตามหลักสูตรครูมูล รับนักเรียนหัวเมืองเข้าศึกษา เพื่อมุ่งหมายให้ออกไปเป็นครูตามหัวเมือง เพื่อเป็นการสะดวกแก่การที่จะขยายการศึกษาให้แพร่หลายต่อไป กระทรวงธรรมการจึงได้ดำเนินการ จัดตั้งการฝึกหัดครูในหัวเมืองขึ้นในบางมณฑลด้วย การฝึกหัดครู ของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้ก่อกำเนิดขึ้นในขณะที่ยังเป็นมณฑล กรุงเก่าในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยเริ่มดำเนินการด้วยการตั้งเป็นโรงเรียน ชื่อว่า “ โรงเรียน ฝึกหัดครูเมืองกรุงเก่า ” เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ . ศ . 2448 ตั้งอยู่ที่หลังพระราชวังจันทร์เกษม จัดสอนวิชาสามัญ อนุโลมตามหลักสูตรมัธยมศึกษา 1-2-3 แต่เพิ่มวิชาครู โดยการคัดเลือกนักเรียนตามหัวเมืองในมณฑลมาฝึกหัดเป็นครู เพื่อส่งไปโรงเรียนต่างๆ ในมณฑล (หัวเมืองในมณฑลกรุงเก่า คือ กรุงเก่า อ่างทอง สระบุรี ลพบุรี พรหมบุรี อินทร์บุรี สิงห์บุรี) จนถึงปี พ . ศ . 2458 การฝึกหัดครูเมืองกรุงเก่า จึงเปลี่ยนแปลงระเบียบการใหม่ ตามระเบียบการฝึกหัดครูมูลหัวเมืองของกระทรวงธรรมการ การฝึกหัดครูมูล ได้ดำเนินการติดต่อกันมาจนถึงปี พ . ศ . 2475 จึงยุบเลิกไปรวมเวลาที่โรงเรียนเปิดสอนหลักสูตรครูมูล (ครู ป .) อยู่ประมาณ 27-28 ปี การก่อตั้งการฝึกหัดครูมณฑลกรุงเก่าได้รับเกียรติประวัติสูงสมฐานะ ของมณฑลเป็นที่สนใจของผู้ใหญ่ทุกชั้น อาทิ

- พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชทาน พระราชทรัพย์จำนวน 30 , 000 บาท ให้กระทรวงธรรมการก่อสร้าง โรงเรียนฝึกหัดครูเมืองกรุงเก่า

โรงเรียนฝึกหัดครูเมืองกรุงเก่า

- สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ เสนาบดี กระทรวงมหาดไทย ทรงให้การสนับสนุนการก่อสร้างโรงเรียนให้เป็นที่เรียบบรรยากาศ

- เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี (ม . ร . ว . เปี้ย มาลากุล) เสนาบดีกระทรวงธรรมการ ในครั้งนั้นยังเป็นพระยาวิสุทธิสุริยศักดิ์ อธิบดีกรมศึกษาธิการเห็นว่า “ การใหญ่สำคัญของกรมศึกษาธิการก็คือ การฝึกหัดครูให้ดีแล้ว เป็นทางจริงๆ ที่จะให้การศึกษาเล่าเรียนในบ้านเมืองดำเนินสู่ทางเจริญ เพราะฉะนั้นในการที่จะสร้างและตั้งโรงเรียน ฝึกหัดอาจารย์จึงเป็นการสำคัญ ของกรมศึกษาธิการที่จะทำ ”

ท่านผู้นี้ได้มาตรวจดูสถานที่ ที่จะสร้างโรงเรียนฝึกหัดครูเมืองกรุงเก่าแล้วตัดสินใจว่าจ้างสถาปนิก ชาวอิตาลีให้สร้างโรงเรียนเป็นเงิน 30 , 000 บาท ก่อนได้รับอนุญาตจากกระทรวงธรรมการและกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ เป็นเหตุให้เกิดการ ขุ่นเคืองถึงใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท เพราะทำผิดแบบอย่าง ราชการ แต่เนื่องจากเป็นผู้ที่ทรงขอบพอรักใคร่และทรงเห็นในเจตนา ที่ดีมิใช่ทำเพื่อ “ อาณาประโยชน์ของตน ” จึงพระราชทาน อภัยโทษให้ และได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน พระราชทรัพย์จำนวน 30 , 000 บาท ให้กระทรวงธรรมการ ก่อสร้างโรงเรียน โรงเรียนนี้ได้บรรลุถึงซึ่งความเจริญเกิดประโยชน์ต่อ การศึกษาของชาติมาจนถึงปัจจุบัน

นอกจากโรงเรียนฝึกหัดครูเมืองกรุงเก่า ที่หลังพระราชวัง จันทรเกษมแล้ว ในปี พ . ศ . 2467 มณฑลกรุงเก่ายังได้จัดตั้ง โรงเรียนฝึกหัดครูมูลสิกกรรมขึ้น ที่ตำหนักเพนียดอีกแห่งหนึ่ง ทั้งนี้ เป็นนโยบาย กระทรวงธรรมการที่ให้ทุกมณฑลตั้งโรงเรียน ฝึกหัดครูสิกกรรมเพื่อฝึกหัดครู สิกกรรมสอนวิชาสามัญ (ให้เรียนวิชาสิกกรรม) ในชั้นประถมปีที่ 4 และชั้นประถมปีที่ 5 เพราะถ้า เอาครูมูลสามัญไปสอนก็เท่ากับเอาเบ็ดขัน

การฝึกหัดครูสิกกรรมกับการฝึกหัดครูมูลสามัญ เป็นการฝึกหัดครูในระดับเดียวกันการแยกกันเรียนคนละแห่งนั้นเนื่องจากการ ฝึกหัดครูมูลสิกกรรม จำเป็นต้องมีสถานที่สำหรับฝึกหัด ทำการสิกกรรมด้วยซึ่งบริเวณหลังพระราชวังจันทรเกษมไม่มี สถานที่พอ และไม่เหมาะสมที่จะจัดการสิกกรรมอีกทั้งยังจอบแออัดด้วยนักเรียนชั้นประถม นักเรียนชั้นมัธยมที่มากขึ้นด้วย ดังนั้นในปี พ . ศ . 2475 จึงได้ยุบเลิกแผนกฝึกหัดครูมูลสามัญ ที่โรงเรียนตัวอย่างมณฑลกรุงเก่า (โรงเรียนฝึกหัดครูเมืองกรุงเก่า) การฝึกหัดครูจึงรวมอยู่ในโรงเรียนฝึกหัดครูมูลตำหนักเพนียดแห่งเดียว

โรงเรียนฝึกหัดครูมูลสิกกรรม ที่เพนียดคล้องช้าง

พัฒนาการ “ สร้างความเป็นครู ” จากโรงเรียนฝึกหัดครูเมืองกรุงเก่า สู่สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ก . สถานภาพของโรงเรียนฝึกหัดครูมูลตำหนักเพนียดภายหลังการยุบเลิกมณฑล พ . ศ . 2476 ทางราชการ ได้ยุบเลิกมณฑล ต่างๆ โรงเรียนฝึกหัดครูมูลตำหนักเพนียดจึงมีฐานะ เป็นโรงเรียนฝึกหัดครูมูลประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใช้ชื่อโรงเรียน ว่า โรงเรียนฝึกหัดครูมูลฝึกหัดครูประกาศนียบัตร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ยังคงสอนตามหลักสูตรครูมูลสิกกรรม พ . ศ . 2467 ตามเดิม

ข . การย้ายสถานที่ตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูมูล ฝึกหัดครูประกาศนียบัตร จังหวัดและการเปลี่ยนชื่อโรงเรียน

พ . ศ . 2479 ทางราชการเห็นสมควรให้ย้ายโรงเรียนฝึกหัดครูมูล ฝึกหัดครูประกาศนียบัตรจังหวัดจากตำหนักเพนียด ไปอยู่ใน กรมทหาร หัวแหลม เพราะมีอาคารว่างอยู่เป็นจำนวนมาก และมีบริเวณกว้างขวาง เหมาะในการฝึกหัดทำการสิกกรรม โดยแยก เป็นสองโรงเรียนคือ โรงเรียน ฝึกหัดครูชายและโรงเรียนฝึกหัดครูสตรี และให้เปลี่ยนชื่อโรงเรียน เป็น โรงเรียนฝึกหัดครู ประกาศนียบัตร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และโรงเรียน ฝึกหัดครูสตรีประกาศนียบัตรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เปิดทำการ สอน เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน พ . ศ . 2479 และมีการเปลี่ยนแปลงระเบียบการฝึกหัดครูใหม่ดังนี้

1. โรงเรียนนี้เป็นโรงเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรประเภท ข (กินนอนประจำ) แผนกเกษตรกรรม

2. รับนักเรียนที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปรีบูรณ์ เข้าเรียนต่ออีก 2 ปี เมื่อสอบไล่ได้ชั้นปีที่ 2 แล้วจะได้รับประกาศนียบัตรจังหวัด (ครู ว .)

3. รับครูประชาบาลที่ยังไม่มีวุฒิกครู เข้ารับการอบรมอีก 1 ปี จบการอบรมแล้วจะได้รับประกาศนียบัตรครูประชาบาล (ครู ป . บ .) เมื่อเปิด เรียนวันที่ 1 มิถุนายน พ . ศ . 2479 มีนักเรียนประเภทในบ้ำรุง (รัฐบาล อุดหนุน) 30 คน ประเภทนอกบ้ำรุง (ทนส่วนตัว) 40 คน และมีครูประชาบาลที่ยังไม่มีวุฒิกครูมาเข้าอบรมเพิ่มเติม 39 คน รวมทั้งสิ้น 109 คน

สิ้นปีการศึกษา 2479 ครูประชาบาลที่เข้ามาอบรม จบ การอบรม ได้วุฒิก ป . บ . ออกไปเป็นครู ตามโรงเรียนเดิมที่ตนสังกัดอยู่ 39 คน และสิ้นปีการศึกษา 2480 นักเรียนฝึกหัดครู 79 คน สอบไล่ได้ สำเร็จการศึกษาได้วุฒิก ครู ว . ออกไปเป็นครูประชาบาลตามสังกัดภูมิลำเนาเดิมของตน

การผลิตครูทั้ง 2 ระดับ (ครู ว . และครู ป . บ .) มีวุฒิกต่ำกว่าครูมูล (ครู ป .) แต่จำเป็นต้องทำ ทั้งนี้เพราะมีความจำเป็นที่จะต้องเร่งผลิตครูให้ออกไปสอนในโรงเรียนชนบท ซึ่งยังขาดแคลนครูอยู่อย่างมาก (เนื่องจาก พ.ร.บ. ประถมศึกษา ซึ่งประกาศใช้เมื่อ พ . ศ . 2464 มีผล บังคับใช้ทุกตำบลในประเทศไทย ในปี พ . ศ . 2478) ปราบกฏว่า นักเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สำเร็จออกไปเป็นครูตั้งแต่ปี พ.ศ. 2480-2482 มีจำนวนถึง 307 คน

โรงเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรจังหวัดหญิง

ชาวอยุธยาชอบเรียกโรงเรียนฝึกหัดครู ประกาศนียบัตรจังหวัดพระนครศรีอยุธยาว่า ” โรงเรียนประกาศ ” หรือ “โรงเรียน ฝึกกาด ” เพราะโรงเรียนนี้เป็นการฝึกหัดครูแผนกเกษตรกรรม นักเรียนทุกคนต้องทำแปลงขนาด 1 X 4 เมตร คนละ 4 แปลง ปลูกผักตลอดทั้งปี

ค . การย้ายสถานที่ตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และการเปลี่ยนชื่อโรงเรียน

พ . ศ . 2484 รัฐบาลมีนโยบายจะปรับปรุงการทำสุราและเมรัย จำหน่ายแก่ประชาชน นายปรีดี พนมยงค์ (หลวงประดิษฐ์มนูธรรม) เป็นรัฐมนตรีกระทรวงการคลังรับผิดชอบในเรื่องนี้ จึงขอ เอาโรงงานต้มกลั่นสุราและเมรัยมาตั้งในจังหวัดนี้ หนึ่ง เพื่อความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ ของบ้านเกิดของท่าน โดยเอามาตั้งที่กรมทหารเก่า เพราะเป็นสถานที่ที่มีความเหมาะสมที่สุด ขณะเดียวกันท่านก็คำนึงถึงความเจริญในด้านการศึกษาของ จังหวัดเป็นอย่างยิ่ง กระทรวงการคลังจึงอนุมัติให้จ่ายเงินทุน ปรับปรุงสรรพสามิต จำนวน 2 แสนบาท เป็นค่าชดเชยให้ไปสร้างโรงเรียน 5 โรงเรียน ที่ต้องย้ายออกจากกรมทหารโรงเรียน ฝึกหัดครูประกาศนียบัตรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จึงได้ย้าย ไปสร้างอยู่ที่ราชพัสดุติดกับวัดวรโพธิ์ (ตรงที่เป็นโรงเรียน ประตูลัยปัจจุบัน) ในเนื้อที่ประมาณ 21 ไร่ ส่วนโรงเรียนฝึกหัดครูสตรีย้ายไปอยู่ที่ตำบลหอรัตนไชย อำเภอพระนครศรีอยุธยา เนื้อที่ประมาณ 14 ไร่

พ . ศ . 2491 โรงเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรจังหวัด พระนครศรีอยุธยา ได้เปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนฝึกหัดครูพระนครศรีอยุธยา การจัดการศึกษาของโรงเรียนได้มีการเปลี่ยนแปลงระเบียบการผลิตครู ดังนี้

1. หลักสูตร ครู ว . เปลี่ยนระเบียบใหม่ โดยรับนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เข้าเรียนต่ออีก 2 ปี ทั้งนี้ ตั้งแต่ปี พ . ศ . 2482-2492

2. หลักสูตร ครู ป . บ . ก็เปลี่ยนแปลงระเบียบใหม่เช่นกัน คือ รับนักเรียนที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เข้าเรียนต่ออีก 3 ปี ตั้งแต่ พ . ศ . 2490

3. หลักสูตรครุมูล ครู ป . นั้น โรงเรียนได้กลับมาเปิดสอน หลักสูตรนี้อีกกระยะหนึ่งโดยรับนักเรียนที่สำเร็จมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้าเรียนต่ออีก 1 ปี ตั้งแต่ พ . ศ . 2490-2497

โรงเรียนฝึกหัดครูพระนครศรีอยุธยา จึงเริ่มใช้ระบบการฝึกหัดครู แบบ 2-2-2 ของกรมการฝึกหัดครู ตั้งแต่ปีการศึกษา 2498 เป็นต้นมา การเรียน การสอน การวัดผล เปลี่ยนแปลงใหม่ ใช้ระบบหน่วยกิต

โรงเรียนฝึกหัดครูพระนครศรีอยุธยา เริ่มต้นผลิตครู ป.กศ. ในปี พ . ศ . 2498 โดยรับนักเรียนที่เรียนจบมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้าเรียนต่อ 2 ปี โรงเรียนยังคงตั้งอยู่ที่เดิม จนถึงปี พ . ศ . 2509 จึงได้ย้ายสถานที่ตั้งใหม่

โรงเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรจังหวัดชาย

ง . การย้ายสถานที่ตั้ง และการยกฐานะเป็นวิทยาลัยครู พระนครศรีอยุธยา

พ . ศ . 2509 โรงเรียนฝึกหัดครูพระนครศรีอยุธยาได้ย้ายมาตั้งอยู่ ณ ที่ปัจจุบัน เลขที่ 96 ถนนโรจนะ มีเนื้อที่ประมาณ 150 ไร่เศษ (กรมการฝึกหัดครู ได้เจรจาตกลงขอแลกเปลี่ยนสถานที่กับกรมสามัญ จึงให้โรงเรียนประตู่ชัยของกรมสามัญซึ่งตั้งอยู่ ณ ที่นี้ ย้ายไปตั้งอยู่ ณ ที่ตั้งของโรงเรียนฝึกหัดครูพระนครศรีอยุธยา) ในปีนี้โรงเรียนได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นวิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยาด้วย

พ . ศ . 2511 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศรวมโรงเรียนสตรีฝึกหัดครูพระนครศรีอยุธยา เข้ากับวิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา

พ . ศ . 2517 เริ่มเปิดสอนถึงระดับปริญญาตรี (ค . บ .) หลักสูตร 2 ปี จากผู้มีวุฒิ ป . กศ . สูง ป . ม . หรือ พ . ม . โดยเปิดสอนในปีแรกนี้ 2 สาขา คือ

สาขาประถมศึกษา (วิชาเอกภาษาไทย) และสาขามัธยมศึกษา (วิชาเอกฟิสิกส์)

พ . ศ . 2519 เริ่มใช้หลักสูตรสภาการฝึกหัดครู

พ . ศ . 2519 เปิดสอนระดับ ป . กศ . สูง หลักสูตร 2 ปี จากผู้มีวุฒิเดิม ป . กศ . ป . ป . ม . ศ . 5 และเปิดสอนระดับปริญญาตรี (ค . บ .) หลักสูตร 2 ปี จากผู้มีวุฒิเดิม ป . กศ . สูง ป . วส . ป . ม . และ พ . ม .

พ . ศ . 2523 เปิดสอนระดับปริญญา (ค . บ .) หลักสูตร 4 ปี รับจากผู้มีวุฒิเดิม ม . ศ . 5 ป . กศ . และ ป . ป .

พ . ศ . 2524 เริ่มใช้หลักสูตรสภาการฝึกหัดครู พ . ศ . 2524 เปิดสอน ระดับปริญญาตรี (ค . บ .) หลักสูตร 4 ปี รับจากผู้มีวุฒิเดิม ม . ศ . 5 , ป . กศ . และ ป . ป .

พ . ศ . 2526 เปิดรับนักศึกษา ป . กศ . สูง เทคนิคการอาชีพ เพิ่มเติม 6 วิชาเอก หลักสูตรนี้เปิดสอนถึงปีการศึกษา 2527 เป็นปีสุดท้าย

พ . ศ . 2528 เริ่มเปิดหลักสูตรสาขาวิชาการอื่นๆ นอกเหนือจากสาขาวิชาชีพครู โดยเปิดหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต และศิลปศาสตรบัณฑิตพร้อมกับระดับอนุปริญญา ขณะเดียวกันก็ยังคงเปิดหลักสูตรสาขาวิชาชีพครู ครุศาสตรบัณฑิต ทั้งระดับปริญญาตรี หลักสูตร 4 ปี และ 2 ปี ไปพร้อมๆกัน

วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยาโชคดีได้รับมรดกทางด้าน วิทยาการ การฝึกหัดครู มาตั้งแต่สมัยเป็นมณฑลกรุงเก่า นับว่าเป็นมรดกที่มีค่า มีความหมายสำหรับวิทยาลัย ที่มีหน้าที่ “ สร้างความเป็นครู ” ให้กับสังคมไทยตลอดมา

จ . ระยะทาง 90 ปี จากโรงเรียนฝึกหัดครูเมืองกรุงเก่า สู่สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

พ.ศ. 2538 ... เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ของวิทยาลัยครูทั่วประเทศ คือ มีการปรับเปลี่ยน พ.ร.บ. วิทยาลัยครู เป็น พ . ร . บ . สถาบันราชภัฏ พ . ศ . 2538 และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 25 มกราคม พ . ศ . 2538 วิทยาลัยครูทั่วประเทศมีอยู่ทั้งสิ้น 36 แห่ง ได้เปลี่ยนชื่อเป็น สถาบันราชภัฏ วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา เปลี่ยนมาเป็นสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา มีพิธีทำบุญครอบรอบ 90 ปี สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา และพิธีเปิดป้ายสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม พ . ศ . 2538 โดย ดร . นิเชต สุนทรพิทักษ์ เลขาธิการสภาสถาบัน ราชภัฏเป็นประธาน

วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศร รามาธิบดี จักรีนฤพดินทรสยามมินทราธิราช บรมนาถบพิตรทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานนาม “ **ราชภัฏ** ” และตรา หรือสัญลักษณ์ “ **ราชภัฏ** ” นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณและเกียรติยศสูงสุดแก่ชาวสถาบันราชภัฏทั่วประเทศพระราชาณาจักร นาม “ **ราชภัฏ** ” หมายความว่า เป็นปราชญ์ของพระราชา

ตราสัญลักษณ์ราชภัฏ พิจารณา จากดวงตราพระราช ลัญจกร ประจำพระองค์รัชกาลปัจจุบันเพื่อกำหนดรูปแบบสัญลักษณ์ สถาบันราชภัฏ และได้รับพระราชทานมาเป็นตราประจำ สถาบันราชภัฏทั่วประเทศพระราชาณาจักร ซึ่งมีรายละเอียดที่สมควร นำมากล่าวถึงไว้ ณ ที่นี้คือ

- เป็นรูปแบบที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ ผู้ให้ กำเนิดสถาบัน
- เป็นรูปแบบที่เป็นกลาง เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นที่ตั้ง ธรรมชาติ และความสอดคล้องกับชื่อสถาบันราชภัฏที่ได้รับพระราชทาน
- สีของสัญลักษณ์ ประกอบด้วยสีต่างๆ จำนวน 5 สี

สีน้ำเงิน	แทน ค่าสถาบันพระมหากษัตริย์ผู้ให้กำเนิด และ พระราชทานนาม “ สถาบันราชภัฏ ”
สีเขียว	แทน แหล่งที่ตั้งของสถาบันทั้ง 36 แห่งในแหล่งธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่สวยงาม
สีทอง	แทน ความเจริญรุ่งเรืองทางภูมิปัญญา
สีส้ม	แทน ค่าความเจริญรุ่งเรืองของศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ก้าวไกลใน 36 แห่ง
สีขาว	แทน ค่าความคิดบริสุทธิ์ของนักปราชญ์ แห่ง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ฉ . จากสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา สู่มหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนครศรีอยุธยา

พ . ศ . 2547 สถาบันราชภัฏได้มีการปรับเปลี่ยน พ.ร.บ. สถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 เป็น พ.ร.บ. มหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน พ . ศ . 2547 สถาบันราชภัฏทั่วประเทศที่มีอยู่ทั้งสิ้น 41 แห่ง ทั่วประเทศได้รับการยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยมีสถานภาพ เป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา จึงเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยานับแต่นั้นมา และได้มีพิธีเปิดป้าย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2547 โดยผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา นายสมศักดิ์ แก้วสุทธิ เป็น ประธานในพิธีเปิด

คติธรรม

สิกขากาโม ภว โหติซึ่งแปลว่า ผู้ใฝ่ในการศึกษาเป็นผู้เจริญ

สีประจำโรงเรียน

เหลือง – แดง

ธงประจำมหาวิทยาลัย

สีเหลือง (อยู่ด้านบน)

สีแดง (อยู่ด้านล่าง)

มีตราสัญลักษณ์อยู่ตรงกลาง

ดอกไม้ประจำมหาวิทยาลัย

ดอกโสน

ต้นไม้ประจำมหาวิทยาลัย

ต้นโสน

พระเจ้าอยู่หัวทรงสถาปนาอาณาจักรกรุงศรีอยุธยาขึ้น ที่ตำบลหนองโสนด้วยทรงเห็นว่าตำบลหนองโสนเหมาะสม ดอกโสนออกดอกเหลืองอร่ามคล้ายทองคำแลสะพรั่งตา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา มีบริเวณติดกับหนองโสน (บึงพระราม) ในอดีตถึงฤดูดอกโสนบาน โดยรอบบริเวณหนองโสนและบริเวณรอบมหาวิทยาลัยจะเหลืองอร่ามตาทุกปี ดอกโสน มีสีเหลือง ซึ่งเป็นสีประจำมหาวิทยาลัย ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยาจึงเลือกต้นโสนและดอกโสนเป็นต้นไม้และดอกไม้ประจำมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ได้ทำการเลือกต้นไม้ที่มีผู้เสนอชื่อมาให้ ต้นโสนได้รับเลือกในที่สุด

โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการ

